

Подрез-Ряполова І.В.

кандидат юридичних наук, виконуюча обов'язки завідувача наукового відділу правового забезпечення інноваційної діяльності НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України м. Харків, Україна

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ІННОВАЦІЙНИЙ ВИМІР

Проблеми правового забезпечення інноваційного процесу та реалізації стратегічних пріоритетів розвитку національної економіки, зокрема, регіональної, є надзвичайно актуальними в умовах сучасних глобальних викликів.

Так, Державна Стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки серед проблем, що стримують розвиток регіонів і держави в цілому та потребують розв'язання визначає непродуктивну регіональну економіку більшості регіонів, низький рівень регіонального інноваційного розвитку [1].

Слід погодитись, що стратегічне планування відіграє важливу роль у забезпеченні розвитку національної економіки, його пріоритетні напрямки обов'язково повинні узгоджуватися з відповідними нормами чинного законодавства.

У Додатку 2 до зазначеної стратегії «Оперативні цілі та основні завдання», регламентовані стратегічні пріоритети регіонального розвитку, які визначаються відповідно до певних стратегічних та оперативних цілей та завдань [2].

Так, слід зазначити, що у межах стратегічної цілі І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах» визначені наступні оперативні цілі: 1 «Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста)» та 2 «Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)».

У межах першої оперативної цілі регламентовані відповідні завдання з її реалізації, які охоплюють актуальні проблеми щодо необхідності забезпечення всебічного сприяння реіндустріалізації агломерацій та великих міст на основі інновацій (техніки та технологій) вищих технологічних устроїв, формування міських та регіональних економічних кластерів, що спрямовано на ефективне використання ресурсів території, її комплексний розвиток та становлення інноваційної економіки держави; забезпечення використання потенціалу закладів вищої освіти для інноваційного розвитку агломерацій; забезпечення підтримки індустрії переробки та утилізації відходів, що використовує передові інноваційні технології; сприяння запровадженню інноваційних технологій у системи управління розвитком міст на засадах концепції розумного міста.

Оперативна ціль 2 серед інших завдань включає: формування альтернативної економічної бази розвитку територій на інноваційній основі; сприяння формуванню бізнес-центрів, бізнес-інкубаторів, інноваційних та

консалтингових центрів, венчурних фондів; сприяння впровадженню інноваційних рішень у сфері видобутку вугілля, використання супутніх ресурсів тощо; сприяння залученню інвестицій для розвитку інноваційного виробництва. Окрім цього, завдання за напрямом «Протидія кризам на територіях з особливими проблемами розвитку» (у межах оперативної цілі 2) передбачають забезпечення державної підтримки розвитку малого та середнього підприємництва, сприяння формуванню таких об'єктів інфраструктури розвитку підприємництва, як бізнес-центри, бізнес-інкубатори, інноваційні та консалтингові центри, венчурні фонди; утворення підприємств з переробки сільськогосподарської продукції, що використовують нові інноваційні технології тощо.

У межах стратегічної цілі II «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» інноваційні аспекти регіонального розвитку визначені у відповідних завданнях за регламентованими напрямками оперативних цілей: 1 «Розвиток людського капіталу»; 2 «Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва»; 4 «Сприяння впровадженню інновацій та зростанню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів»; 5 «Сталий розвиток промисловості».

Завдання за напрямом «Підвищення якості і конкурентоспроможності вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти» у межах оперативної цілі 1 підкреслює необхідність модернізації сфери вищої освіти шляхом застосування новітніх технологій та інновацій.

Оперативна ціль 2 конкретизує наступні завдання за напрямом: «Розвиток креативних індустрій»: запровадження новітніх освітніх підходів та форматів з посиленою прикладною орієнтацією, міждисциплінарним підходом, що пов'язані з інтелектуально місткими, виробничими та інноваційними видами підприємництва; забезпечення державної підтримки пілотних проектів розвитку креативної економіки та сприяння переходу від сировинно-експортної до виробничо-інноваційної економіки; створення нових продуктів, інтелектуальної власності та підсилення інноваційних процесів.

Оперативна ціль 4 регламентує необхідність утворення та посилення відповідних заходів щодо: сприяння утворенню та підтримці існуючих бізнес-інкубаторів, що здійснюють підтримку суб'єктів малого та середнього підприємництва, які розробляють та впроваджують інновації на початковій стадії їх розвитку, інноваційних кластерів, що об'єднують юридичних осіб - резидентів та фізичних осіб - підприємців, які провадять інноваційну діяльність, центрів трансферу технологій; сприяння розвитку регіональних систем інноваційної інфраструктури (наукові та технопарки, технополіси тощо). Одночасно, оперативна ціль 5 підкреслює необхідність реалізації наступних найважливіших завдань інноваційного спрямування: передбачення у проектах містобудівної документації відповідного рівня промислових зон, промислових районів, груп підприємств або розташованих окремо підприємств, зокрема територій, на яких розміщена інноваційна інфраструктура, індустріальні парки, з урахуванням їх спеціалізації та транспортної доступності; стимулювання

активізації співробітництва між закладами вищої освіти, науковими установами та підприємництвом, а також запровадження інструментів підтримки інноваційної діяльності.

Розглянуті стратегічні пріоритети, навіть враховуючи їх формування до настання воєнного стану, який обумовив появу нових проблемних питань регіонального розвитку, охоплюють багато найважливіших інноваційних аспектів розбудови регіональної економіки, які потребують створення додаткових заходів із їх посилення. Втім, у Законі України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 р. № 156-VIII (в редакції від 21.07.2023 р.) [3], не відображаються важливі аспекти інноваційного розвитку та його норми не узгоджені з стратегічними напрямками регіонального розвитку, що потребує вирішення шляхом удосконалення відповідних правових норм.

Отже, на підставі вищевикладеного, вбачається за доцільне посилення відповідних заходів, що забезпечать розвиток продуктивних сил (до яких відноситься наукова сфера та інноваційний процес тощо) та соціальних процесів у регіоні, відбудову та розвиток регіонів, враховуючі виклики сьогодення щодо активізації векторів інноваційної розбудови та євроінтеграційного спрямування. Перспективами подальших наукових досліджень є розгляд питань щодо вдосконалення основних напрямів правового забезпечення регіонального інноваційного розвитку.

Література:

1. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.
2. Додаток 2 до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.
3. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 р. № 156-VIII (в редакції від 21.07.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>.